

Organization for Aid to Refugees
Kovářská 4, Praha 9, 190 00, Czech Republic
tel. (+420) 284 683 714, 284 683 545
fax. (+420) 233 371 258
bank contact. 6026562017/2700
email. opu@opu.cz web. www.azyl.cz

Vážený pan Ministr vnitra ČR
Jan Kubice
Nad Štolou 3
Poštovní schránka 31
170 34, Praha 7

V Praze dne 22.6.2011

Věc: Výzva ke změně kurzu evropské migrační a azylové politiky ve vztahu k Severní Africe - jednání Evropské rady pro spravedlnost a vnitřní věci ve dnech 23.-24.6.2011

Vážený pane ministře,

jak se postupně zhoršuje humanitární krize v Libyi a její dopady na sousední země se zvyšují, odpověď Evropské unie na vývoj v regionu a především na potřeby uprchlíků utíkajících z regionu se zatím jeví jako nedostačující. Před zasedáním Evropské rady ve dnech 23. – 24. Června si Vás dovoluujeme vyzvat, abyste se zasadil o pomoc lidem, kteří nutně potřebující mezinárodní ochranu a prosazoval solidaritu se zeměmi nacházejícími se v tomto regionu. Tyto země nyní procházejí enormní změnou, jistě kladnými demokratizačními procesy a EU potřebuje ukázat opravdové politické vůdcovství tím, že poskytne solidní a vstřícnou odpověď.

Vize pro region jižního Středozeemí

Zatímco komuniké Komise z května 2011 týkající se migrace a dialogu, mobility a bezpečnosti, podporované červnovou Radou pro spravedlnost a vnitřní záležitosti EU obsahují mnoho pozitivních prvků směřujících k více dynamickému přístupu, vize Evropské unie ohledně politické strategie v regionu jižního Středozeemí je stále skromná. Jestli se EU skutečně zaváže k podpoře severoafrických a středovýchodních zemí, znamená to významné investice do jejich ekonomik a institucí; znamená to ale také ukázat solidaritu a lidskost k těm, kteří riskují holé životy na cestě za bezpečím.

V tomto smyslu bychom chtěli vyjádřit lítost nad skutečností, že „dialog, mobilita a bezpečnost“ se zdá být příliš euro-centrický a orientovaný na bezpečnost, v podstatě reflektující veřejný diskurs vyjadřující spíše obavy z imigrace než skutečné partnerství mezi dvěma stranami Středozeemního moře. Skutečné partnerství by potřebovalo plně uznat potřeby mobility z obou stran, včetně potřeb evropské mobility tak, jak je to již stanoveno ve strategii Evropa 2020. Znamenalo by to také, že palčivé a mnohonásobné výzvy ochrany regionu se stanou ústřední součástí partnerství, včleňující je do ochrany lidských práv a demokratického vládnutí.

Ambicióznější Globální přístup k migraci

Migrační toky vyplývající z událostí v severoafrickém regionu a na Středním Východě se odehrály v momentě, kdy EU vyhodnocuje svůj Globální přístup k migraci, započatý v roce 2005. Nová hybná síla je zapotřebí k tomu, aby bylo zajištěno, že se Globální přístup k migraci stane více strategickým, účinným a koherentním se strategiemi k politickému vývoji. Měl by být přeměněn na inspirující a ambiciózní koncepci, která je opravdu globální a soustřeďuje se kolem čtyř klíčových témat: *mobilita, vývoj, bezpečnost a ochrana*. Věříme taktéž, že takový přístup by měl být lépe integrován do klíčových partnerství EU (například EU-Afrika a EuroMed), a lépe koordinovaná s humanitární pomocí a vývojovou spoluprací, která cílí na kořeny důvodů migrace. Pro země Středního Východu a severní Afriky je toto více než relevantní, jelikož zde by mobilita a ochrana uprchlíků měla být včleněna do střednědobého a dlouhodobého vývoje.

Vstřícná evropská odpověď na krizi uprchlíků

Počet lidí, kteří uprchli z Libye od začátku konfliktu, se nyní pohybuje okolo jednoho miliónu. Polovina z nich byla přijata v Tunisku a zbytek se nachází v Egyptě a sousedních zemích. Je to největší uprchlická krize, kterou tento region kdy viděl. Tisíce lidí jsou také vnitřně odříznuty od svých domovů v Libyi. Humanitární potřeby regionu stále nazrůstají. Pro tyto populace existuje dlouhodobě jen několik řešení a brzy nastane otázka, jak zabránit, aby se z tohoto problému stala dlouhodobá uprchlická krize.

Oproti dojmu veřejnosti, počet lidí, kteří ve skutečnosti přišli do Evropy je velmi malý. Podle nejnovějších statistik UNHCR, celkem 43,799 osob přijely do Itálie a na Maltu od ledna 2011. Tyto čísla jasně ukazují, že uprchlická krize není v Evropě, ale na druhé straně Středozemního moře. Evropská odpověď je však stále slabá. Členské státy EU mají morální povinnost udělat více a lépe, aby ochránili ty, jež potřebují mezinárodní ochranu. Momentální situace v regionu a na hranicích EU si žádá aktivní přístup, který ovšem neupřednostňuje *bezpečnost nad ochranou*. Vyzýváme EU a členské země především k:

Nabídnout více míst k přesídlení (*resettlementu*) do EU

Jako minimum musejí evropské státy nabídnout více míst k přesídlení alespoň těm nejzranitelnějším uprchlíkům z Libye, především subsaharským uprchlíkům, kterým není umožněno vrátit se do jejich zemí původu či nalézt další trvanlivé řešení v regionu. Po mimořádném květnovém zasedání Rady pro spravedlnost a vnitřní záležitosti (JHA Council), několik členských zemí EU nabídlo poskytnout přístřeší 700 osobám z Libye. Česká republika nenabídla ani jedno místo. Vítáme tuto nabídku, ovšem zároveň podotýkáme, že potřeba je mnohem více. Jako bezprostřední soused tohoto regionu by se EU měla chopit vedoucího postavení a nabídnout ambiciózní plán poskytnutí přístřeší uprchlíkům nad rámec dohody ministrů během zasedání JHA Council. Navíc, vyzýváme všechny evropské instituce, aby se dohodly na smysluplném kompromisu a odblokovaly jednání na Společném EU Programu Obnovení klidu, který, jakmile bude přijat, poskytne rámec pro koordinovanou odpověď na obnovení pořádku v Evropě v roce 2012.

Zajistit přístup k evropskému azylovému systému

Přístup k azylovým systémům v Evropě zůstává problematický pro ty, kteří prchají před násilím a porušováním lidských práv v Libyi a dalších místech regionu a jsou nuceni

přeplavovat se do Evropy v nebezpečných plavidlech, jejichž paluby si vyžádaly tisíce životů. EU se dosud vyvarovala od odstrkování lodí, na jejichž palubě byli uprchlíci a migranti, zpět od svého pobřeží. Nicméně nedávná zjištění tisku ohledně neposkytnutí pomoci po dobu 16 dní lodi v nesnázích, na které se nalézaly ženy, děti a kojenci, dává podnět k otázkám, zda-li jsou členské země EU a jejich chování v souladu s jejich záchrannými povinnostmi.

Naléháme proto na členské státy Evropské unie a Vás žádáme o prosazování toho, aby především členské státy EU na jižních hranicích Unie, které jsou přímo zasaženy novými příchody, pokračovaly v poskytování přístupu na jejich území, a aby poskytly spravedlivé azylové procesy těm, kteří přichází do EU v souladu s mezinárodním uprchlickým a humanitárním právem. Nehledě na jejich status by nikdo neměl být poslán zpět do Libye ani v blízké budoucnosti. Členské země EU by měla plně dostat svých pátracích a záchranných povinností, s přihlédnutím ke všem osobám, které se nachází v neklidu na moři, zatímco budou respektovat principy nepotlačování.

Zapojit se do konkrétní solidarity a sdílení odpovědnosti

Zatímco počet uprchlíků, žadatelů o azyl a migrantů přijíždějících do EU je velice nízký ve srovnání s přílivem do Tuniska a Egypta, Itálie a Malta jsou nejvíce zasaženy nedávnými příchody migrantů a uprchlíků z Libye a Tuniska. Jak roste nátlak na azylový systém, další členské státy EU by měly podniknout konkrétní kroky, aby pomohly těmto zemím v duchu solidarity a sdílení odpovědnosti tak, jak je požadováno v článku 80 Zřizovací smlouvy Evropské unie. Existuje mnoho způsobů, jak mohou členské státy EU ukázat konkrétní solidaritu. Jedním z nich je relokační těch, kterým byla udělena mezinárodní ochrana v jižních státech EU uvnitř celého prostoru EU, a poskytnutí technické podpory v souvislosti s přijímacími podmínkami a procesům azylových žádostí, buď bilaterálně nebo v rámci Evropské azylové kanceláře.

Vítáme nedávné usnesení velkého počtu členských států EU k přesídlení 300 uprchlíků a uživatelů doplňkové ochrany z Malty jako vyjádření solidarity s nesmírným nátlakem, jakému nyní tato země čelí stejně jako potřeby ochrany dotyčných uprchlíků. Opět připomínám, že Česká republika nenabídla Maltě přesídlení ani jediného uprchlíka. Vnitřní EU-relokační by vždy měla být provedena s plným souhlasem osob, kterých se týká, a počet takto relokovaných osob by neměl být odečítán z každoroční kvóty určené pro přesídlení. Dodatečné relokační uvnitř EU mohou být potřebné v budoucnosti, a tak doporučujeme členským zemím EU, aby dále zkoumaly možnosti využití tohoto nástroje v blízké spolupráci s Komisí, stejně tak jako s UNHCR a neziskovými organizacemi. ačkoliv je stále v počáteční fázi, možnosti navýšení technické podpory azylovým systémům v Itálii a na Maltě přes EASO (Evropskou azylovou kancelář) by měly být taktéž více prozkoumány, založené na permanentním vyhodnocování specifických potřeb v dotyčných zemích. EU by taktéž měla plně implementovat plán EU týkající se nezletilých bez dozoru, aby zajistil, že nezletilí bez dozoru v migračních tocích mají přístup k veškeré speciální ochraně a pomoci, k jaké mají jako děti nárok. A konečně, členské státy EU a státy zavázané Dublinskou úmluvou by se měly na základě této regulace zříci, alespoň dočasně, politiky odesílání žadatelů o azyl zpět do jihoevropských členských zemí a převzít zodpovědnost nad vyřizováními jejich požadavků pod činitelem suverenity, a zároveň tak dát větší prostor činitelům humanitárním.

Podpora rozvoji prostoru ochrany v severní Africe

Tunisko a Egypt čelí nejen okamžitým humanitárním potřebám vyžadujícím soustavnou mezinárodní podporu v krátkodobém horizontu, ale taktéž jsou vystaveny výzvám poskytnutí ochrany a řešení uprchlické populaci momentálně sídlící na území jejich země ve střednědobém a dlouhodobém rozhledu. Vítkáme záměr Komise implementovat Regionální program ochrany v severní Africe a věříme, že to bude velice důležitý krok, ale potřeba pro vytváření kapacit určených úřadům a organizacím občanské společnosti se stále zvyšuje a bude nutné tak vytvářet další. Naléháme tedy na EU její členské země, aby se zasadili o dlouhodobé investice a podporu těchto zemí a pomohly vytvořit azylové systémy a zajistili ochranu. Další sousedící země jako Čad a Niger budou taktéž potřebovat podporu a vytváření kapacit, aby tak byly připraveny na stále se zvyšující potřeby ochrany uprchlíků.

Doufám, že Evropská rada zasedající ve dnech 23. – 24. června se stane příležitostí ke změně kurzu přístupu EU k situaci v Severní Africe a že pomůžete svým postojem tuto změnu ve výše uvedeném smyslu prosadit.

S pozdravem

JUDr. Martin Rozumek
Ředitel OPU

Spolu s řediteli níže uvedených mezinárodních organizací

